

İki əl boyda kitabdakı sirli dünya

Ötən ilin sonlarında dəyərli dostum, tanınmış şair-publisist, AYB-nin Mingəçevir bölməsinin rəhbəri, əslində həm də onun yaradıcısı İsmayıl İmanzadə redaksiyamıza gəlmişdi. Elə buradaca vurğulayım ki, İsmayıl müəllim Bakı səfərlərində heç vaxt məni unutmayıb. Yeni görüşüb həmsöhbət oluruq, qaygılarımızı bölüşürük, ailəmizdən, özümüzdən, yaradıcılıqdan söhbət edirik. Təbii ki, çay süfrəsinin davamı bəllidi, amma ən zəruri olan odur ki, bizim bir-birimizə olan sayqı və sevgimiz təmənnasız, həm də safdır.

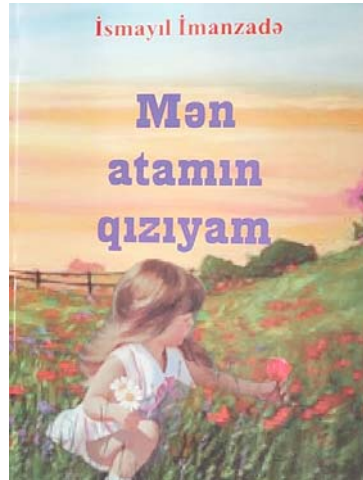
Bəli, İsmayıl müəllim budəfəki görüşümüzdə mənə özünün uşaqlar üçün yazdığı şeir kitablarını da verdi. Həmin kitabların biri "Mən atamın qızıyam", digəri isə "Hər çəməndə bir çiçək" adlanır. Demək olar ki, əl boyda olan bu kitablar rahatlıqla pencəyin qoltuq cibində istədiyin yere apara biləcəyimiz bir ölçüdə, rəngli şəkildə çap olunub. Tərtibatı maraqlı və diqqətçəkən olan bu kitabların balaca qəhrəmanları ilə söhbət etdikcə mən də ötən illərə qayıtmış kimi olurdum.

Övladlarımın, nəvələrimin uşaqlığını xatırlayırdım və tam səmimi deyim ki, İsmayıl qardaşımın uşaq dünyasına bu qədər bələdliyi barədə heç düşünməmişdim. Amma şeirlər özü mənə o bələdçiliyi sanki xırdalamağa, təqdim və həm də kökləməyə başladı. Yəni, təqdim olunan şeirlər ruhuma doğma gəldi. Onları mən rahatlıqla özümə köçürtdüm. Məsələn, şairin "Azərbaycan bayrağı" şeirine diqqət yetirəndə burdakı fikir və uşaq düşüncəsinin nə qədər bir-birinə yaxın olduğunu açıq şəkildə görmək mümkündür. Şair yazır ki:

**Savalandı, Kəpəzdi,
Şöhrəti eldə gəzdi.
Dağ kimi yenilməzdi,-
Azərbaycan bayrağı.**

**Üç rəngi üç yozumda,
Dil açıbdı yazımda.
Dalğalanır arzumda,-
Azərbaycan bayrağı.**

**Ay-ulduzu tamaşa,
Vətənimlə baş-başa.
Səs salıb dağa-daşa,-
Azərbaycan bayrağı.**



**Keçib oddan, alovdan,
Üstünə çilənib qan.
Başım üstədir hər an,-
Azərbaycan bayrağı.**

**Haqqın dönməz yoludur,
Müqəddəsdir, uludur.
Azadlıq simvoludur,-
Azərbaycan bayrağı.**

Bu şeiri oxuyan məktəbli, kiçikyaşlı övladlarımız, mən əminəm ki, rahatlıqla onu yaddaşına köçürə biləcəkdirlər. Çünki sözlər sadə, diləyatlamlı, fikir hər kəs üçün qəbul olunan və ən vacibi də bayrağımızın təsviri. Elə bil ki, şair bu şeiri kiçik yaşlı oxucusuna söhbət kimi, rəsm kimi danışmışdır. Və yaxud başqa bir şeirində:

**Ana yurdun sevimli,
Nazlı balası Şuşa.
Ərənlərin qibləsi,
Qeyrət qalası Şuşa.**

**Bir aləmdir əzəldən
Daşaltı, Cıdır düzü.
Kirsə heyran qalıbdı
Şimşək donlu göy üzü.**

**Xəyalım dolaşanda
"Turşsu"da, Topxanada,
Hey düşür xarıbülbül,
"İsa bulağı" yada.**

**Sar qartal yuvasında
Bala böyüdə bilməz.
Düşmənin fitnə-fəsadla
Uzağa gedə bilməz.**

**Bir gün yenə nəğmələr
Gəzib dolaşar dağı.**

**Dalğalanar Şuşada
Azərbaycan bayrağı.**

Şuşanın hər birimiz üçün hansı mənanı kəsb etdiyini xatırlatmağa zənnimcə ehtiyac yoxdu. Amma onu balalarımıza tanımaq, göstərmək və Şuşanın hər birimiz üçün əhəmiyyətini onlara sadə bir şəkildə çatdırmaq bizim borcumuzdur. Bir vətəndaş olaraq, bir Azərbaycan insanı olaraq biz bütövlükdə ölkəmizi övladlarımıza tanıdığımız sevdirməliyik. Bu "Şuşa" şeiri də həmin istiqamətdə atılan addımdır. Şair rəssamlıq edərək nağılvari bir şəkildə Şuşanı öz balaca oxucularına tanıdır, onun özəlliyini və gözəlliyini adi sözlərin vasitəsilə uşaqların yaddaşına hopdurur. Şeiri oxuduqca buradakı ritm, diləyatlamlıq yaddaşa hopma imkanları adamin içində xoş bir təəssürat yaradır. İnanırsan ki, kiçikyaşlı oxucu bu şeiri çox qısa bir müddətə əzbərləyə bilər.

Ümumiyyətlə, "Mən atamın qızıyam" kitabında yurd yerlərimizlə, coğrafiyamızla bağlı çoxlu şeirlər yer alıb. Onların içərisində Araz, Xarıbülbül, Qarabağ, Göygöl, Ana dili, gərbimiz, himnimiz və s. ilə bağlı bir-birindən maraqlı şeirlər xüsusi ilə diqqət çəkir. Müəllifin uşaqlar üçün təbiətlə bağlı kəpənək, günəbaxan, yovşan, dağ, dərə, sünbül, çəpiş, qaranquş və digər təbiət təmsilçiləri ilə bağlı şeirlərində də yaratdığı obrazları mükəmməl bir şəkildə öz oxucularının ixtiyarına verir.

"Hər çəməndə bir çiçək" kitabında da uşaqların yaşını, dünyagörüşünü, qavramaq imkanını, bir sözlə, onların dünyasını nəzərə alaraq bir-birindən maraqlı şeirlər təqdim edən müəllif kitabla təbiətlə bağlı illustrasiyalar da əlavə edib. Bu da müəllifin oxucuya təqdim etdiyi mövzunun qavranmasında təbii ki, müsbət rol oynayır. Və onu da vurğulamaq yerinə düşər ki, İsmayıl İmanzadə uşaqlar üçün yazdığı bu şeirlərdə yığcamlığa, lokonikliyə, xüsusi olaraq sadə, anlaşılıqlı dilə üstünlük verir. Ona görə də şeirlər maraqla, həvəslə oxunur. Məsələn:

**Qaratikan,
Qarı tikan.
Yarı yarpaq,
Yarı tikan.**



**Yaxınım
Gəlsən əgər,
Ətəyindən
Tutub çəkər.**

Və yaxud:

**Bağçada gövdəsinə
Dolaşmışdı gül narın.
Tikan cızdı əlini
Gül dərəndə Gülnarın.
Dedi, gözəl olmasa
Tikanlı güllər əgər.
Onu bağda-bağçada
Kim becərər, kim əkər?**

Mövzu baxımdan müəyyən yaxınlıq kəsb edən hər iki şeirdə uşağın gördüyü, bildiyi və müəyyən mənadla həm də təmasda olduğu həyat reallığı ifadə olunub. Ona görə də bu şeirləri oxuyub yadda saxlamaq heç bir çətinlik yaratmır. Deməli, burda da peşəkarlıq, səriş-təlik və həm də uşaqla onun öz dilində həmsöhbət olmaq qabiliyyəti ortaya çıxır.

Bu məharət də şair İsmayıl İmanzadədə birmənalı şəkildə görünür. Deməli, görünən, eşidilən hər nədirsə, o, mütləq təsir yaradır, diqqət çəkir. Bax, beləcə azyaşlıları da sözün işığında təbiətlə təmasda çəkməkdə İsmayıl İmanzadə qələminin imkanları ortaya çıxır. Məsələn:

**Elə bil nar giləsidir,
Al günəşin şöləsidir.
Ağappaqdır çiçəkləri,
Ətirlidir ləçəkləri.
Yarpağını saymaq olmur,
Meyvəsindən doymaq olmur.**

Və yaxud:

**Qaçırlar yem dalınca,
Hər yanda qaynaşırlar.
Geriye qayıdanda
Nə azır, nə çaşırlar.
Yorulan deyil onlar,
Zəhməti xoşlayırlar.
Səhərdən axşamacan
Həvəslə işləyirlər.
Hara üz tutsalar da
Geriye qayıdanda
Kiçik xortumlarında
Ya bircə tikə çörək,
Ya da toxum, dən olur.
Yuvaları onlara
Sevib xoşladıkları
Yurd olur, vətən olur.**

Diqqətinizə təqdim etdiyim iki şeirin birləşmə nöqtəsi var. Yəni hər ikisi ilə təbiətdə qarşılaşmaq, təmasda olmaq mümkündür. İstər şəhərdə olsun, istər kənddə. Deməli, azyaşlıların birmənalı olaraq tanıdıqları gilənar və qarışqa barəsində o qədər sadə və inandırıcı mənərə yaratmaq lazımdır ki, o, uşağın yaddaşında qala bilsin. Şair İsmayıl İmanzadə də öz qələminə güvənərək gilənarın, qarışqanın özəlliyini uşağın gözü önündə canlandırır. Bu təsvir kiçikyaşlı oxucunun diqqətindən yayınmır, hətta o, tanıdığı, təmasda olduğu gilənarı da, qarışqanı da sanki şeiri oxuduğu an gözünün önündə görür. Bax, bu da kiçikyaşlılar üçün yazıb-yaradan bütün müəlliflər kimi İsmayıl İmanzadənin də zəngin həyat təcrübəsindən və uşaqlara sevgisindən qaynaqlanaraq maraqlı bir ədəbi nümunələrin yaranmasında təsdiqini tapıb.

Mənim hər iki kitab barəsində yığcam təəssüratımı bölüşməkdə əsas istəyim bu kitabları oxuculara və onların vasitəsilə azyaşlılara tanıtdırmaqdır. Necə deyirlər, bundan sonrakı iş valideynlərin üzərinə düşür. Övladlarına kitablar vasitəsilə ölkəmizi, təbiətimizi sevdirmək istəyən hər kəs bu kitabları əldə etsə, yaxşı bir ədəbi vəsait qazanmış olacaq. O ki, qaldı İsmayıl İmanzadəyə, mən dəyərli dostuma, sevilən şairimizə yeni yaradıcılıq uğurları diləyirəm.

Əbülfət Mədətoğlu